

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Departementspromemorian Ett nytt regelverk för nyanlända invandrares etablering i arbets- och samhällslivet

Datainspektionen har granskat promemorian huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter.

Datainspektionen saknar en tillräcklig utredning och analys av inverkan på den enskildes personliga integritet gällande förslagen att IAF:s primära ändamål ska utökas och att Migrationsverket ska ges direktåtkomst till personuppgifter i socialförsäkringsdatabasen. Datainspektionen anser att en sådan bör genomföras i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Vidare bör dataskyddsförordningen, som träder i kraft 25 maj 2018, tas i beaktande. I övrigt har Datainspektionen inget att erinra mot förslagen.

8.4.1 Utökat primärt ändamål

Det uttrycks inte klart vilka uppgifter som IAF genom lagförslaget kommer att behandla, utan det anges att uppgifterna kommer vara av i princip samma slag som de som IAF redan behandlar inom ramen för sitt tillsynsansvar.

Enligt Datainspektionens uppfattning kan en proportionalitetsbedömning inte genomföras utan att det klargörs vilka uppgifter som en behandling omfattar. I promemorian återges den integritetsanalys som gjordes i samband med att IAF fick tillsyns- och uppföljningsansvar inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen. Det står inte klart för Datainspektionen om de personuppgifter som behandlas i ärenden som rör åtgärder för nyanlända invandrare med etableringsersättning kan jämföras med personuppgifter i ärenden som rör andra arbetssökande, eller om de förra uppgifterna är mer integritetskänsliga. Om uppgifterna är mer integritetskänsliga påverkar det proportionalitetsbedömningen och kan kräva kompensatoriska åtgärder.

I den integritetsanalys som återges framhålls också att skyddet för den personliga integriteten är tillfredställande bland annat mot bakgrund av att IAF har att följa säkerhetsbestämmelserna (30-32 §§) i personuppgiftslagen. Datainspektionen vill i sammanhanget påpeka att dessa bestämmelser gäller för all personuppgiftsbehandling och därför inte kan lyftas fram som kompensatoriska åtgärder.

I brist på en redogörelse för vilka uppgifter som kan komma att behandlas och vilka risker som finns med behandlingen, är underlaget inte tillräckligt för att dra slutsatsen att det utökade tillsyns- och uppföljningsansvaret står i rimlig proportion till intrånget i den personliga integriteten. Datainspektionen anser därför att en integritetsanalys bör genomföras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

8.5.2 Direktåtkomst för Migrationsverket

Beträffande förslaget om direktåtkomst för Migrationsverket redogörs inte för någon integritetsanalys i promemorian. Vidare berör de skäl som promemorian hänvisar till inte de risker som direktåtkomsten skulle kunna innebära för den personliga integriteten. I promemorian konstateras enbart att behovet av direktåtkomst för Migrationsverket ska vägas mot intresset för skydd av den personliga integriteten och att samma skäl som framfördes då Migrationsverket fick direktåtkomst till den arbetsmarknadspolitiska databasen alltså är giltiga.

Det finns ingen legal definition av begreppet direktåtkomst. Efter Högsta förvaltningsdomstolens avgörande den 29 oktober 2015 i mål nr 1356-14 framstår det som än mer oklart vad som avses med begreppet direktåtkomst och hur sådan åtkomst skiljer sig från utlämnande på medium för automatiserad behandling. Dessutom går det inte att förutsätta att begreppet har samma innebörd inom ramen för arbetsförmedlingens registerlag som inom ramen för 114 kap. socialförsäkringsbalken eftersom begreppet direktåtkomst synes ha olika innebörd i olika sektorsspecifika regleringar.

För att direktåtkomsten ska vara tillåten ska under alla omständigheter mottagarna inte kunna ta del av fler uppgifter än vad de har behov av. I promemorian saknas dock en redogörelse för begränsningar till säkerställande av att Migrationsverkets handläggare endast får tillgång till de uppgifter de behöver. Vid elektroniskt utlämnande av personuppgifter, oavsett vilken praktisk form det tar sig, måste kraven på säkerhetsåtgärder i enlighet

med personuppgiftslagen upprätthållas. Om tekniska begränsningar skulle saknas i socialförsäkringsdatabasen skulle Migrationsverkets handläggare få teknisk tillgång till känsliga uppgifter om en stor del av befolkningen som Migrationsverket inte ska behandla. Vidare saknas en genomgång i promemorian av de regler i socialförsäkringsbalken, utlänningsdatalagen och offentlighets- och sekretesslagen som hindrar obefogad spridning av personuppgifter och en analys av dessa reglers betydelse för den föreslagna direktåtkomsten.

Datainspektionen anser att det fortsatta lagstiftningsarbetet bör innefatta en integritetsanalys som anger hur direktåtkomsten ska gå till. Analysen bör också innehålla en beskrivning av de risker för den enskildes personliga integritet som kan uppkomma och vilka skyddsåtgärder som ska vidtas. Integritetsanalysen bör också omfatta en undersökning av alternativa och mindre ingripande behandlingar. Först därefter är det möjligt att väga Migrationsverkets behov av uppgifterna mot intresset av skydd för den personliga integriteten.

8.3 Personuppgiftslagen och myndigheternas registerlagar

Datainspektionen konstaterar att personuppgiftslagen kommer att upphävas i och med att dataskyddsförordningen börjar tillämpas den 25 maj 2018. Dataskyddsförordningen gäller direkt och har företräde framför nationell reglering. Förordningen ger emellertid utrymme i vissa fall för nationella regler. Eventuell nationell lagstiftning inom dataskyddsförordningens tillämpningsområde måste därför beakta och utformas utifrån förordningens bestämmelser. Det är därför Datainspektionens uppfattning att förslaget måste prövas mot förordningens regler.

Övrigt

Inom ramen för det fortsatta lagstiftningsarbetet bör, såsom nämnts ovan, integritetsanalyser genomföras som tar hänsyn till de faktorer som Datainspektionen redogör för. Datainspektionen hänvisar i övrigt till Datainspektionens vägledning för integritetsanalys, som bland annat innehåller en checklista för vilka faktorer som kan beaktas vid en integritetsanalys. Vägledningen nås genom följande länk:

<http://www.datainspektionen.se/lagar-och-regler/personuppgiftslagen/vagledning-for-integritetsanalys/>

Detta yttrande har beslutats av enhetschefen Katarina Tullstedt efter föredragning av juristen Elin Hallström.

Katarina Tullstedt

Elin Hallström